

Anmälningar till Smittskyddsläkaren i Örebro län 2020

Detta nummer av Allehanda smitta fokuserar på årsstatistiken för smittsamma sjukdomar under 2020. De siffror som presenteras utgörs av nyupptäckta fall av anmälningspliktig sjukdom som rapporterats enligt smittskyddslagen i SmiNet under 2020. Specifika sjukdomar kommenteras under respektive sjukdomsgrupp. Vad gäller influensa diskuteras såväl föregående som innevarande säsong.

Flera smittsamma sjukdomar har minskat under 2020 jämfört med tidigare år, såväl nationellt som i vårt län. Resandet utomlands har minskat, människor har haft lägre tröskel att vara hemma vid sjukdomssymtom, generellt haft färre kontakter, hållit avstånd och tänkt på handhygien. Det är tydligt att de smittbegränsande åtgärder och anpassningar i människors beteende som covid-19 pandemin inneburit, även påverkat förekomsten och spridningen av många andra smittsamma sjukdomar.

Covid-19

2020 har pandemin med covid-19 dominerat smittskyddsarbetet. Första laboratorieverifierade positiva fallet av covid-19 i Örebro län diagnostiserades den 4 mars 2020. Virus introducerades i Sverige efter resor till andra länder och snart sågs en samhällsspridning. Under första toppen våren 2020 var provtagningen fortfarande begränsad och prover togs främst på patienter med vårdbehov och personal inom vård och omsorg utifrån den nationella provtagningsindikationen. Sedan juni har regionen haft

en bred och allmän provtagning som inkluderar alla individer som uppvisar symtom för covid-19.

Under sommaren var smittspridningen låg för att sedan snabbt ta fart igen under hösten då vi såg en andra våg. Då provtagningsindikationen och tillgången till testning skilt sig är statistiken inte jämförbar mellan våren och hösten 2020. Vid årsskiftet var 13 906 positiva fall provtagna i vårt län.

Smittskydd & Vårdhygien Region Örebro län

Sekreterare	Jenny Holmkvist	Tfn 019 - 602 11 30	jenny.holmkvist@regionorebrolan.se
Adress: Smittskyddsenheten, USÖ, 701 85 ÖREBRO, Fax: 019 - 12 74 16, E-post smittskydd@regionorebrolan.se			
Smittskyddsläkare	Gunlög Rasmussen	Tfn 019 - 602 35 81	gunlog.rasmussen@regionorebrolan.se
Bitr. Smittskyddsläkare 50 %	Lisa Vennberg	Tfn 019 - 602 72 03	lisa.vennberg@regionorebrolan.se
Bitr. Smittskyddsläkare 25 %	Johanna Furberg	Tfn 019 - 602 35 41	johanna.furberg@regionorebrolan.se
Smittskyddssjuksköterska, avd chef	Angelica Skeppstedt	Tfn 019 - 602 98 01	angelika.skeppstedt@regionorebrolan.se
Smittskyddssjuksköterska	Annika Dahlqvist	Tfn 019 - 602 98 02	annika.dahlqvist@regionorebrolan.se
Smittskyddssjuksköterska 50 %	Maria Moberg	Tfn 019 - 602 11 99	maria.moberg@regionorebrolan.se
Epidemisjuksköterska	Anne Lennell	Tfn 019 - 602 34 43	anne.lennell@regionorebrolan.se
Stramaordförande	Anja Rosdahl	Tfn 019 - 602 11 57	anja.rosdahl@regionorebrolan.se

Adress: Vårdhygien, USÖ, 701 85 ÖREBRO, Fax: 019 - 12 74 16 E-post vardhygien@regionorebrolan.se

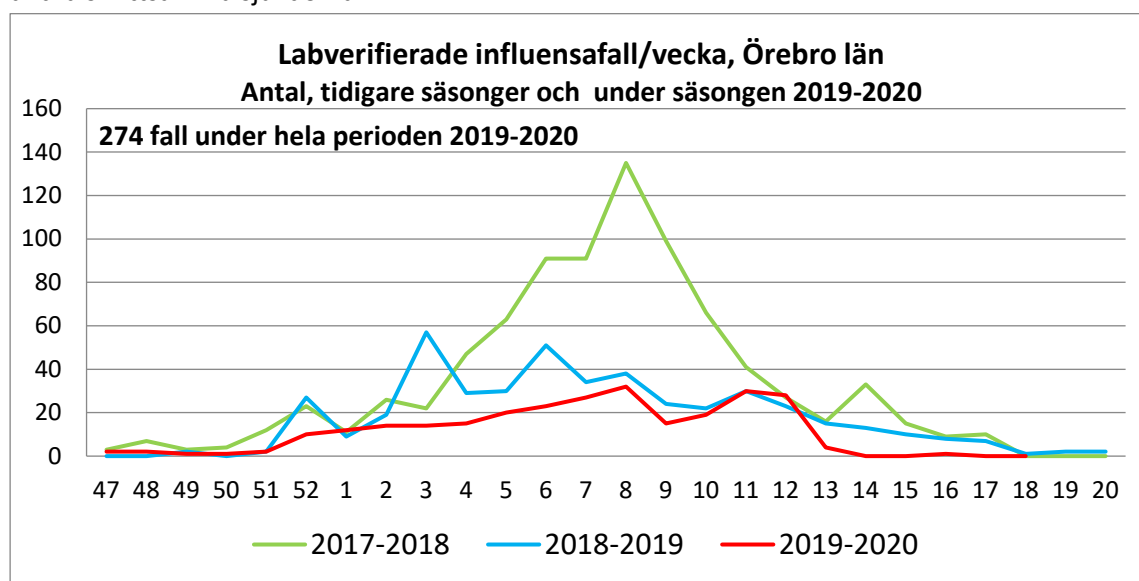
Samord. hygiensjuksköterska	Annethe Thegel	Tfn 019 - 602 20 43	annethe.thegel@regionorebrolan.se
Hygiensjuksköterska 50 %	Maria Moberg	Tfn 019 - 602 11 99	maria.moberg@regionorebrolan.se
Hygiensjuksköterska	Ann-Sofi Mattsson	Tfn 019 - 602 23 21	ann-sofi.mattsson@regionorebrolan.se
Hygiensjuksköterska	Cathrine Binett	Tfn 019 - 602 10 38	cathrine.binett@regionorebrolan.se
Hygiensjuksköterska	Eva Alander	Tfn 019 - 602 52 88	eva.alander@regionorebrolan.se
Hygienläkare 25 %	Johanna Furberg	Tfn 019 - 602 35 41	johanna.furberg@regionorebrolan.se
Hygienläkare	Charlotta Hellbacher	Tfn 019 - 602 34 42	charlotta.hellbacher@regionorebrolan.se

Årsstatistik, smittsamma sjukdomar

Influensa

Under säsongen 2019-20 rapporterades totalt 274 influensafall, 166 influensa A och 105 influensa B. Toppen nåddes under mitten av februari och låg på ungefär samma nivå fram till slutet av mars, med en snabb nedgång därefter.

Inför säsongen 2020-21 nåddes en vaccinationstäckningsgrad i länet på 61% vilket är en bra siffra vid nationell jämförelse. Hittills har vi dock inte haft något fall av influensa i vårt län innevarande säsong, vilket kanske är det tydligaste exemplet på vilken betydelse åtgärderna mot covid-19 haft även mot andra smittsamma sjukdomar.

Antibiotikaresistenta bakterier

	Medeltal/år				2015	2016	2017	2018	2019	2020
	1990-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014						
MRSA	-	9	35	60	112	135	153	149	133	149
PNSP	-	9	11	5	3	7	4	21	6	5
VRE	-	2	0	1	15	1	23	40	14	3
ESBL – labanm.	-	-	63	153	230	187	245	248	257	233
ESBL-CARBA	-	-	<1	1	2	2	2	5	5	6

Kommentar: Under 2020 har man på nationell nivå sett en minskning av infektioner som orsakas av antibiotikaresistenta bakterier. Avseende ESBL kan vi i länet också notera en viss minskning, men antalet nya fall av MRSA och ESBL-carba har legat på ungefär samma nivå som de senaste åren. Detta alltså trots ett minskat resande utomlands (med efterföljande screening) under pandemin. De fall av MRSA som rapporterats kan kopplas framför allt till spridning inom familjer och det har inte förekommit några större MRSA-utbrott. Däremot har det under 2020 vårdats ett antal patienter med infektioner orsakade av mycket svårbehandlade multiresistenta gramnegativa bakterier, bland annat hos personer som IVA-vårdats till följd av covid-19. Antalet VRE-fall som rapporterades 2020 var mycket lågt och vi har inte haft något VRE-utbrott under året. Alla prover inom slutenvården som analyseras avseende *Clostridioides difficile* (tidigare *Clostridium difficile*) screenas även för VRE.

HIV

	Medeltal/år				2015	2016	2017	2018	2019	2020
	1990-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014						
Hivinfektion (utlandssmitta)	7 (5)	13 (12)	15 (12)	12 (10)	11 (9)	7 (7)	3 (3)	4 (4)	6 (6)	5 (3)

Kommentar: Antal nya fall av hiv per år har varit relativt oförändrat senaste åren och under 2020 rapporterades fem nya fall i vårt län varav tre smittats utomlands.

En person med hiv som har välinställd behandling (dvs omätbara virusnivåer och som går på regelbundna kontroller hos behandlande läkare) smittar inte andra vid sexuella kontakter och har därför inte heller skyldighet att informera partner vid sexuell kontakt. Med ett ökat sexuellt risktagande finns däremot fortfarande risk för smittspridning från en person som har en ännu oupptäckt hiv. Tidig diagnostik med därefter snar insatt behandling har därmed en avgörande betydelse för att hindra smittspridning av hiv. För att även nå personer som i minskad utsträckning eller kanske inte alls söker hälso- och sjukvård erbjuder också RFSL i Örebro sedan några år tillbaka hivtest med snabbsvar inom ramen för sin verksamhet. Detta ger även en möjlighet att erbjuda samtal för att identifiera och möjligen påverka sexuella riskbeteenden.

Hepatit

	Medeltal/år				2015	2016	2017	2018	2019	2020
	1990-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014						
Hepatit A	6	<1	2	1	2	6	5	10	6	0
Hepatit B-akut	7	12	4	3	1	4	0	1	1	1
Hepatit B-kronisk	47	59	60	76	72	78	26	27	32	18
Hepatit C	89	83	97	82	71	53	41	43	54	37
Hepatit D	-	<1	1	2	2	2	1	2	1	0

Kommentar: Inte något fall av Hepatit A rapporterades i regionen under 2020. Nationellt var också antal fall lägre (totalt 57 fall) jämfört med 2018 och 2019 då 122 respektive 90 fall anmäldes. Tidigare år har ungefär hälften av fallen varit utlandssmittade, vilket kan förklara minskningen innevarande år. Det har inte heller förekommit något nationellt utbrott under året. En smittkälla vid utlandssmitta kan vara förorenat vatten men hepatit A kan också smitta via mat och mellan människor som har nära kontakt, till exempel inom familjer och mellan barn på förskola.

Antal fall av nyupptäckt kronisk hepatit B har sedan 2017 legat på en lägre nivå jämfört med tidigare år vilket till stor del kan förklaras utifrån en minskad migration. Under 2020 rapporterades endast 18 fall.

Hepatit C rapporterades hos 37 personer. Sedan 2020 anmäls endast pågående, dvs smittsamma fall av hepatit C. Regionen fortsätter arbeta aktivt utifrån WHO:s elimineringsmål av hepatit C fram till 2030. Trots allt arbete med covid-19 pandemin har behandling mot hepatit C fortsatt i infektionskliniken regi och ute på olika behandlingshem och anstalter i länet. Sedan hösten 2020 initieras också behandling via sprutbytesmottagningen. Vidare pågår ett projekt i samarbete mellan smittskyddsenheten och infektionskliniken med syfte att erbjuda behandling till personer som någon gång diagnosticerats med hepatit C, men som sedan inte gått på kontroller inom hälso- och sjukvården. Fram till februari 2021 hade hittills 405 brev skickats ut till berörda via Infektionskliniken, varav 150 stycken lämnat prov. Av dessa hade 102 kvarvarande virus och samtliga dessa personer har eller kommer att erbjudas behandling mot hepatit C.

Mag-tarminfektioner

	Medeltal/år					2015	2016	2017	2018	2019	2020
	1990-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014							
Amöbainfektion	15	1	1	0	0	0	1	2	0	0	
Campylobacter (inhemsk)	143	150 (70)	190 (58)	243 (108)	248 (126)	326 (212)	277 (150)	263 (113)	200 (105)	122 (82)	
Cryptosporidium	-	0	0	3	16	9	12	23	15	12	
EHEC	-	1	0	4	3	0	40	47	47	31	
Giardia (inhemsk)	66	13	6	11 (0)	21 (5)	17 (0)	26 (13)	18 (5)	8 (3)	3 (3)	
Kolera	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	
Salmonella (inhemsk)	121	99 (12)	101 (24)	83 (23)	63 (29)	58 (19)	63 (23)	63 (13)	68 (29)	44 (29)	
Shigella (inhemsk)	19	15 (3)	17 (2)	13 (2)	9 (2)	9 (3)	5 (1)	4 (0)	9 (1)	1 (0)	
Paratyfoid	<1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
Tyfoid	<1	<1	0	1	0	0	0	0	0	1	
Vibrio exkl kolera	-	0	1	1	1	1	2	7	2	3	
Yersinia	-	15	16	5	6	13	10	9	9	2	

Kommentar: Nästan samtliga mag-tarminfektioner som anmäls enligt smittskyddslagen minskade under 2020, en naturlig följd av minskat resande, bättre hygien och färre stora sammankomster. Andel utlandssmitta utgör normalt majoriteten av antal fall vad gäller exempelvis salmonella, shigella och giardia. Av campylobacter brukar cirka hälften vara utlandssmitta. De inhemska fallen av salmonella ligger på samma nivå som tidigare år, medan campylobacter minskade något även för de som smittats i Sverige. Detta trots ett nationellt utbrott av campylobacter som pågick augusti-november med fall i alla regioner där utbrottet kunde kopplas till svensk slaktkyckling.

Mykobakterier

	Medeltal/år					2015	2016	2017	2018	2019	2020
	1990-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014							
Atypiska mykobakt.	4	3	9	8	9	11	12	6	13	13	
Tuberkulos (direktpos)	21	19 (4)	28 (4)	29 (4)	40 (8)	28 (8)	22 (4)	19 (2)	11 (2)	5 (2)	

Kommentar: Tuberkulos har minskat påtagligt och under 2020 diagnosticerades endast fem fall varav två var direktpositiva. Vaccination mot tuberkulos rekommenderas barn med ökad risk att utsättas för tuberkulossmitta. Under 2020 vaccinerades cirka 92 procent av barnen som tillhör riskgrupp (enligt uppgifter från barnhälsovårdsöverläkaren).

Sexuellt överförda infektioner/STI

	Medeltal/år				2015	2016	2017	2018	2019	2020
	1990-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014						
Gonorré (utlandssmitta)	9 (6)	7 (3)	13 (6)	18 (8)	47 (10)	23 (12)	32 (10)	37 (16)	31 (14)	27 (5)
Klamydia (utlandssmitta)	488 (35)	772 (38)	1119 (49)	1104 (43)	940 (61)	904 (72)	998 (73)	1008 (85)	1011 (82)	1176 (33)
LGV	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Syfilis (utlandssmitta)	2 (2)	2 (1)	2 (1)	1 (1)	5 (2)	1 (1)	2 (2)	6 (5)	1 (1)	0

Kommentar: Under 2020 rapporterades 1 176 fall av klamydia, vilket är en ökning jämfört med 2019. Bland kvinnor ses en ökning i alla åldersgrupper medan ökningen hos män är störst i gruppen 20-24 år och de över 30 år. Utlandssmittade har minskat, såväl av klamydia som av gonorré. Inhemskt smittade av gonorré ligger kvar på ungefär samma nivå och det är främst män över 30 år som smittats.

Sjukdomar som ingår i det allmänna barnvaccinationsprogrammet

	Medeltal/år				2015	2016	2017	2018	2019	2020
	1990-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014						
Difteri	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Kikhosta (vaccinerade)	-	26 (8)	15 (5)	5 (1)	4 (3)	5 (3)	5 (1)	6 (0)	15 (5)	1 (0)
Invasiv Haemo-philus influenzae	-	<1	5	9	8	5	9	6	4	0
Invasiv pneumokock	-	-	62	55	55	59	49	41	38	31
Mässling	-	<1	0	2	0	0	0	0	0	1
Polio	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Påssjuka	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Röda hund	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stelkramp	<1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Kommentar: Sverige har en hög vaccinationstäckning i det allmänna barnvaccinationsprogrammet. För andra året i rad uteblev dock statistiken från Örebro län på grund av tekniska problem (senaste säkra siffror från 2018 visar en täckningsgrad runt 98 %). Enligt barnhälsovårdsöverläkaren i länet finns det dock inget som talar för försämrade vaccinationstäckning under pandemin utan vaccinationsprogrammet har genomförts i princip som vanligt. De sjukdomar som ingår i programmet är precis som tidigare och därmed ovanliga. Kikhosta sticker dock ut jämfört med tidigare år, där endast ett fall rapporterades i länet. Även invasiv Haemophilus influenzae och invasiv pneumokocksjukdom minskade.

I början av året rapporterades ett fall av mässling efter utlandsvistelse. Personen var vaccinerad med en dos MPR men sedan inte fullföljt vaccinationen. Inga sekundärfall upptäcktes.

Övriga anmälningspliktiga sjukdomar

	Medeltal/år									
	1990-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Botulism	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brucellos	-	0	1	0	0	0	0	4	1	0
Dengue	-	0	2	3	1	4	3	2	8	1
Echinokock	-	0	1	0	2	1	0	1	0	2
Gula febern	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Harpest tularemi	<1	54	22	40	21	33	15	15	57	15
HTLV	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Invasiv meningokock	3	2	2	2	4	0	5	1	0	0
Invasiv grupp A streptokock	-	-	10	12	50	19	27	25	28	6
Legionella	3	4	3	3	5	4	4	1	1	4
Leptospira	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Listeria	<1	1	2	2	2	3	0	5	3	4
Malaria	5	3	5	7	10	2	2	11	2	2
Papegojsjuka	5	<1	1	0	1	0	0	0	4	2
SARS	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0
SARS Cov2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13 672
Sorkfeber	0	0	1	2	1	0	4	2	1	0
TBE (smittade i Örebro län)	-	<1	1	3 (2)	8 (4)	8 (7)	7 (5)	14 (13)	10 (8)	20 (16)
Trikinos	<1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Viral hemorragisk feber	<1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Viral meningoencefalit	-	0	6	8	2	8	20	41	32	12
Q-feber	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Kommentar: Malaria och denguefeber är båda sjukdomar med tydlig koppling till resande från länder där dessa infektioner förekommer. Precis som för livsmedelsburna infektioner har det minskade resandet under pandemin påverkat förekomsten av dessa sjukdomar tydligt såväl nationellt som hos oss. Under 2020 anmäldes endast ett fall av denguefeber och två fall av malaria.

Även antal fall av invasiva grupp G streptokocker har minskat kraftigt, från 28 fall 2019 till endast sex fall 2020. Motsvarande minskning på nationell nivå låg kring ungefär 50%. En minskning som bland annat förklaras av ett anpassat beteende under pandemin där människor generellt haft färre kontakter och även hållit avstånd.

TBE, tularemi (harpest) och papegojsjuka är exempel på sjukdomar som sprids från djur till människa. Förekomsten av TBE, eller fästingburen hjärninflammation, har ökat i länet under senare år. Under 2020 rapporterades 16 fall misstänkt smittade i länet och året dessförinnan 8 fall, detta jämfört med nationellt där antal fall av TBE minskade. Tidigare år har de flesta smittats i områden vid Vättern samt i sydvästra delarna av länet, men 2020 fanns flera fall i trakten runt Lindesberg. Sedan 2015 rekommenderar vi personer som visats i skog och mark i Örebro län eller riskområden i andra län att vaccinera sig. Antal fall av tularemi brukar variera mellan olika år. Hur stor populationen är av värddjur, men även insekter, som kan sprida smittan vidare har betydelse. Under 2020 anmäldes 15 fall i vårt län, en betydlig minskning jämfört med 2019 då det var ett stort utbrott av harpest med spridning i många län.

Två fall av papegojsjuka upptäcktes i länet, en av personerna som insjuknade hade kontakt med vilda fåglar via fågelbord och i det andra fallet var smittvägen oklar.

Varmt välkomna till nya medarbetare

Under hösten 2020 rekryterades flera nya medarbetare till oss på Smittskydd & Vårdhygien.

Johanna Furberg, bitr. smittskyddsläkare, kommer att arbeta 25 %. Hon har sedan tidigare en delad tjänst på Infektionskliniken och Vårdhygien.

Lisa Vennberg, bitr. smittskyddsläkare, kommer att arbeta 50 % och delar sin tjänst med tidigare arbete på Mikrobiologen.

Maria Moberg, smittskyddssjuksköterska, har en delad tjänst mellan Smittskydd och Vårdhygien sedan halvårsskiftet 2020.

Annika Dahlqvist, smittskyddssjuksköterska, kommer från primärvården där hon arbetat som distriktsköterska på BVC.

Angelika Skeppstedt, smittskyddssjuksköterska, kommer från Infektionskliniken där hon arbetat som avdelningschef.

Eva Alander, hygiensjuksköterska, som kommer att arbeta med ansvarsområde inom kommunal omsorg.

Vi vill också tacka Anna Lange som arbetade hos oss som bitr. smittskyddsläkare men valde att återgå till Infektionskliniken sommaren 2020 och Gunnar Hagström, hygiensjuksköterska, som gått till ny tjänst.

